

Medlemsbrev

Nr 1 • 18 juni 2017

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande har ordet

Bästa medlemmar,

Gerontologidagen 2017 anordnades i år i Norrköping den 6 april, i samarbete med avdelningen för Ageing and Social Change (ASC) vid Linköpings universitet. Temat denna gång var "Gerontologi och tvärvetenskap". Förra årets mottagare av Stora Gerontologipriset – Leif Mannerström – höll på egen begäran sin prisföreläsning i form av en intervju. Han samtalande med kommunikatör Alexander Åkerberg om sin karriär som kock och särskilt om sitt intresse och engagemang för maten som serveras på vård- och omsorgsboenden runt om i landet.

Leif Mannerström, Alexander Åkerberg.

Professor emerita Astrid Norberg mottog Stora Gerontologipriset 2017 för sina insatser för forskningen om äldre och åldrande i Sverige. Hon berättade kort om sin forskargärning och kommer vid nästa års Gerontologidag att hålla sin prisföreläsning för en mer ingående beskrivning av den forskning och kunskapsutveckling hon står bakom.

Astrid Norberg och Susanne Iwarsson vid prisutdelningen.

SGS årsmöte och presentation av ny styrelse

Efter avslutat program höll SGS sitt årsmöte. Årsmötet präglades av en viktig diskussion om nödvändigheten av att styrelsen består av engagerade medlemmar med kunskap om vår förening, dess mål och arbetsformer. Årsmötet valde några nya styrelsemedlemmar och suppleanter medan andra av oss kvarstår under året som kommer. Med detta har vi en stark kombination av kontinuitet och tillskott av nya ledamöter. Styrelsen har också haft ett konstituerande sammanträde, vilket resulterade i att styrelsen för SGS nu har följande sammansättning:

Ordförande: Susanne Iwarsson, Lunds Universitet
Sekreterare: Marie Elf, Högskolan Dalarna
Kassör: Janicke Andersson, Lunds Universitet
Vice ordförande: Andreas Motel-Klingbiel,
Linköpings Universitet

Övriga ordinarie ledamöter:
Sofi Fristedt, Jönköping University
Stefan Fors, Karolinska Institutet

Suppleanter:
Joy Torgé, Linköpings Universitet
Daniel Swedberg, Kommunförbundet Skåne

Revisorer:
Mårten Lagergren
Marianne Winqvist

Ledamöterna presenteras närmare på SGS' hemsida, se www.sgs.nu. Framöver kommer vi också att presentera oss på föreningens sida på Facebook. Denna sida blir allt mer aktiv, vilket är mycket glädjande – följ oss där och bidra gärna med inlägg för att sprida information om sådant som är av intresse för våra medlemmar och andra läsare!

Jag vill också passa på att uppmana er att hjälpa till att rekrytera nya medlemmar till SGS. Berätta gärna för dina kollegor, inte minst för doktorander och yngre forskare, om värdet av att vara medlem i SGS. Informera om att prenumeration på tidskriften "Äldre i Centrum" är en uppskattad medlemsförmån. Information om hur man blir medlem finns på SGS' hemsida.

Susanne Iwarsson, ordförande

Några ord från Gerontologidagen

Temat för dagen var som tidigare nämnts "Gerontologi och tvärvetenskap". Dagen handlade om gerontologins ställning och roll i tider av allt större diversifiering av forskningen om äldre och åldrande. Ledande representanter från forskningsfinansierare såsom Forte och den transnationella utlysningen Joint Programming-initiativet More Years, Better Lives (JPI MYBL) samt forskare från olika discipliner, verkamma inom åldrande såsom geriatrik, ekonomi och social gerontologi var inbjudna som föredragshållare.

Susanne Iwarsson - professor i gerontologi vid Lunds universitet och ordförande i SGS - och *Andreas Motel-Klingebiel* - professor i äldre och åldrande vid Linköpings universitet introducerade dagen. *Inger Jonsson* - forskningssekreterare inom FORTE för åldrande, befolkning och hälsa presenterade deras strategi för äldreforskning. *Edvard Beem* - ordförande i JPI-MYBL och med en ledande roll för den nederländska organisationen för hälsoforskning och utveckling (ZonMw) - presenterade strategier och metoder för forskning om åldrande. Alla betonade vikten av tvärvetenskaplig forskning för att säkra innovativ forskning.

Joy Torgé - docent i gerontologi vid Jönköpings universitet – talade om social erontologi och betonade likaledes vikten av tvärvetenskaplig forskning. *Gabriella Sjögren Lindquist* - forskare vid Inspektionen för Socialförsäkring – presenterade forskning om på relationen mellan ekonomi och pensionsålder och uttag av pension i en rad länder. *Jan Marcusson* - professor i geriatrik vid Linköpings universitet – presenterade forskning om åldrandet ur ett medicinskt perspektiv. *Susanne Iwarsson* presenterade den nationella forskarskolan inom åldrande och hälsa (SWEAH) som ett lyckat exempel på tvärvetenskaplig integration och nationellt samarbete.

Andreas Motel-Klingebiel, vice ordförande

Sekreteraren har ordet

Bäste medlem,

Juryns motivering för att dela ut Stora Gerontologipriset 2017 till Astrid Norberg, professor emerita, Umeå Universitet och Ersta Högskola löd som följer:

Astrid Norberg, Sveriges första professor i omvårdnad. Hennes forskning har haft en patientnära inriktning med tyngdvikt på psykogeriatrisk omvårdnad och etik. Astrid är en av de ledande forskarna i världen inom hälsa och omvårdnad för äldre personer med demens och annan psykogeriatrisk ohälsa. Astrids forskning har haft stor betydelse för att förbättra vården för äldre personer med svår demenssjukdom. Hon var tidigt ute med forskning om personcentrerad vård, något som idag är ett etablerat begrepp inom hälso- och sjukvården. Hon har genom åren varit en stark förebild för många sjuksköterskor som tagit steget till en forskarkarriär. Hon har handlett ett stort antal forskarstuderande som speciellt varit inriktade på psykogeriatrisk omvårdnad. Hon har genom åren generöst delat med sig av sin kunskap i komplexa metoder för att försöka beskriva den äldre personens erfarenhet av vård och omsorg. Utvecklingen av vård och omsorg av äldre personer har mycket att tacka Astrid för. Hon är fortfarande aktiv forskare och en ofta anlitad talare.

Notera att "The 24th Nordic Congress of Gerontology" kommer att äga rum 2-4 Maj i Oslo, Norge.

Jag vill också passa på att påminna alla medlemmar om att uppdatera era uppgifter hos oss om ni flyttar eller byter email-adress. Det är lätt att glömma och då riskerar ni att missa viktig information (för att inte tala om alla färsknumera av tidskriften *Äldre i Centrum*).

Marie Elf, sekreterare

Kassören har ordet

Bästa medlem,

Under våren har jag installerats som ny kassör i SGS. Jag skulle vilja ta tillfället i akt att påminna om medlemsavgiften. Vet ni med er att ni inte betalt in medlemsavgiften för i år så gör det nu så ni även fortsatt får information om föreningens verksamhet samt fritt inträde eller subventionerade avgifter till de evenemang som föreningen anordnar. Dessutom vill ni ju inte missa några nummer av tidskriften Äldre i Centrum. Passa gärna på att värva ytterligare medlemmar också så att vår förening växer!

Janicke Andersson, kassör

Avhandlingar

Queera livslopp: Att leva och åldras som lhbtq-person i en heteronormativ värld

Anna Siverskog, Nationella Institutet för studier om äldre och åldrande (NISAL), Institutionen för Samhälls- och väldfärdsstudier, Linköping University.

Disputationen ägde rum 25:e november 2016, fakultetsopponent: Docent Ingrid Lander, Stockholms universitet.

Avhandlingen tar sin utgångspunkt i äldre lhbtq-personers livsberättelser för att undersöka erfarenheter och betydelser av att leva och åldras som lesbisk, homosexuell, bisexuell, transperson eller queer. Äldre lhbtq-personer har levt och åldrats i tider där könsidentiteter och sexualiteter som går på tvärs med Heteronormativiteten har varit kriminaliserade, patologiserade och många gånger framstått som avvikande. Samtidigt är äldre lhbtq-personers erfarenheter förbisedda inom forskningen, då gerontologin ofta utgår från heteronormativa antaganden samtidigt som lhbtq-forskningen sällan fokuserar på åldrande eller hög ålder.

Avhandlingen bygger på livsberättelseintervjuer med tjugo personer födda mellan 1922 och 1950 (62-88 år vid tiden för intervjuerna). Det empiriska materialet har analyserats och tolkats med tematisk analys som metod samt med ett teoretiskt ramverk bestående av kritisk gerontologi, feministisk teori samt queerteori. Analysen pekar mot hur personernas erfarenheter relaterar till tidsanda och rumsliga kontexter. Den visar hur kön, ålder och sexualitet flätas samman i heteronormativa föreställningar kring hur livet ska se ut. Att avvika från dessa normer genom att inte leva upp till binära könsnormer eller inte ingå i heterosexuella äktenskap och skaffa barn kan ge stora sociala och materiella konsekvenser under livet. Det kan handla om att behöva smyga, dölja, bli socialt förskjutet, diskriminerat eller utsatt för våld.

Trots dessa förutsättningar visar analysen hur personerna orienterat sig mot andra sätt att leva där ens könsidentitet och sexualitet kan få plats. Berättelserna pekar mot de betydelse som relationer, sociala nätverk samt lhbtq-sammanhang haft, där grupper, föreningar och träffställen som skapats över tid gjort det möjligt att finna andra livsmöjligheter. Berättelserna om att åldras påminner i stor utsträckning om andras erfarenheter av åldrande, men blir i några avseenden specifika för lhbtq-personer. Det kan handla om att inse att en åldrande kropp sätter stopp för den transvård en önskar få, eller oro för att bli homo- eller transfobiskt bemött inom äldreomsorgen. Resultaten pekar mot vikten av att lyfta in kritiska förhållningssätt på kön och sexualitet i gerontologin och livsloppsstudier. De visar också vikten av att inkludera materialitet i förståelser av den åldrande kroppen. Avhandlingen bidrar till en historieskrivning av lhbtq-historia i en svensk kontext. Den utgör också en teoretisk brygga mellan gerontologi, feministisk teori samt queerteori och bidrar till mer komplexa förståelser av intersektioner mellan kön, åldrande och sexualitet inom dessa fält.

Länk till fulltext: <http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1046379&dswid=9271>

Ha en skön sommar!